

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Ο κάτω απ' τη γη»

Του Χρίστο Μπόιτσεφ από το Ανοιχτό Θέατρο

Μετάφραση: Αλεξία Παπαλαζάρου. **Σκηνοθεσία-Διασκευή:** Μόνικα Βασιλείου
Σκηνικά-κοστούμια: Δημήτρης Νεοκλέους.

Μουσική επιμέλεια: Άγγελ Πετκόφ. **Παίζουν:** Μαρίνος Χατζηβασιλείου, Νάτια Χαραλάμπους, Δημήτρης Δέλτα, Φώτης Γεωργιάδης, Άννα Σκορδή.

Η ΤΡΙΤΗ παραγωγή και η δεύτερη χρονιά στη ζωή του Ανοιχτού Θεάτρου. Αναρωτιέμαι κατά πόσο το Ανοιχτό Θέατρο είναι πια μέσα στη θεατρική ζωή της Λευκωσίας, κατά πόσο το κοινό της πρωτεύουσας έχει μάθει ότι οι θεατρικές του επιλογές τα Σαββατόβραδα είναι πέντε και όχι τρεις όπως ήταν πριν - εκτός από το ΘΟΚ, το Σατιρικό και το «Ενα» τώρα υπάρχουν και το Ανοιχτό και η «Ανεμώννα». Έχω την εντύπωση ότι κάπου ο σνομπισμός των παλιών τακτικών θεατρόφιλων, κάπου η έλλειψη θεατρικής περιέργειας του ευρύτερου κοινού, ήταν οι αιτίες που παρέτειναν για το Ανοιχτό Θέατρο την περίοδο κατά την οποία ένας νεαρός θίασος χρειάζεται εγγυημένο κύκλο φίλων και υποστηρικτών για να μη μαραζώσει. Θεμιτό και ωφέλιμο να υπάρχει ο στενός κύκλος στήριξης, αλλά για την καθαρή νεανική φωνή του θιάσου, για το αισιόδοξο μήνυμα που εκπέμπει, χρειάζονται (και το σημαντικότερο - του αξίζουν) περισσότεροι αποδέκτες.

Συνεργάστηκα με το θέατρο ως μεταφράστρια του προηγούμενου έργου που ανέβηκε στη σκηνή του, «Ενός συνηθισμένου θαύματος» του Ευγένιου Σβαρτς. Δε μπορούσα, βέβαια, να γράψω για 'κείνη την παραγωγή για λόγους δεοντολογικούς, αλλά και εξαιτίας της πλήρους υποκειμενικότητας την οποία αναπτύσσεις παρακολουθώντας όλα τα στάδια του στησίματος μιας παράστασης «από μέσα». Εκείνο όμως που εντυπωσίαζε ήταν το κλίμα της νεανικής φιλοδοξίας, που τόσο διαφέρει από τις φιλοδοξίες των «παλιών», επειδή έχει αυτή την αισιόδοξη χροιά, έχει το μέλλον, το περιθώριο λάθους. Υπήρχε μια ευκολία με την οποία οι νέοι ηθοποιοί έκαναν και διόρθωναν τα λάθη, με την οποία έπεφταν και σηκώνονταν απότομοι, με την οποία δέχονταν παρατηρήσεις και συμβουλές χωρίς να παύουν ούτε λεπτό να πιστεύουν στο αστέρι τους. Η καλλιτεχνική διευθύντρια του θεάτρου, η Αλεξία Παπαλαζάρου, αναμείγνυε τον ηρωισμό με το μεράκι και έψαχνε δρόμους.

Ένας από τους δρόμους που οδηγεί στην καλά φυλαγμένη καρδιά των θεατών περνά, ως γνωστόν, από την κωμωδία. Αλλά το έργο του φημισμένου Βούλγαρου δραματογράφου Χρίστο Μπόιτσεφ «Ο κάτω απ' τη γη» είναι απ' εκείνες τις κωμωδίες που έδιναν μορφή και διέξοδο στα διάφορα συσσωρευμένα και καταπιεσμένα συναισθήματα των διανοουμένων των χωρών του

υπαρκτού σοσιαλισμού. «Απ' εκεί» προερχόμενη, μερικές φορές σκέφτομαι ότι για τον «απ' έξω» κόσμο τα «σοσιαλιστικά» αστεία δεν μπορούν να είναι εξίσου αστεία αλλά ούτε και τα πικρά εξίσου πικρά, άλλες φορές πάλι καταλαβαίνω ότι όσες φορές ανέβηκε στην Κύπρο κάποιο σατιρικό έργο θεατρικού συγγραφέα από τις σοσιαλιστικές χώρες ο κόσμος κατάφερνε να επικοινωνήσει μαζί του μεταφέροντάς το σε διαχρονικό και πανανθρώπινο επίπεδο και να κατανοήσει και να γευτεί τα πικρόγλυκά του («Το σακάκι που βελάζει» στο Σατιρικό, ο Μπουράφσκι στο «Ενα», ο Χάβελ στο ΘΟΚ, κ.α.).

«Ο κάτω απ' τη γη» είναι μια εύστοχη σύγχρονη παραβολή. Συνταγή της υπόθεσης - παλιά και παραμυθένια. Τα μαγικά μέσα δίνονται στον άνθρωπο, αυτός αποδεικνύεται ανάξιος να χρησιμοποιήσει το χάρισμα προς το καλό, το δικό του και του κόσμου. Ολα αυτά παίρνουν τη μορφή μιας παράλογης φάρσας. Τα στερημένα από υλικά αγαθά προσώπου του έργου δέχονται αναπάντεχη ανακούφιση από έναν παράξενο επισκέπτη - τον Κάτω απ' τη γη. Η άφθονη υπόγεια πηγή χρημάτων ρέει, αλλά η εξέλιξη των πραγμάτων αποκαλύπτει ότι άλλες στερήσεις όπως της ελευθερίας, της αυτοβουλίας, του σκοπού, δεν ανακουφίζονται από εξωγενείς παράγοντες.

Η σκηνοθέτις, Μόνικα Βασιλείου, έθεσε σωστούς στόχους μπροστά στους πέντε ηθοποιούς της παράστασης - η εκφραστικότητα και η αναγνωρισιμότητα των τύπων και η έντονη και ευρηματική χρήση του χρόνου και του χώρου της παράστασης. Ο θεατής εύκολα συντονίζεται με τη σκηνική δράση, γελά, ξαφνιάζεται, αντιλαμβάνεται την πορεία της συγγραφικής ιδέας. Καλή η οργάνωση του σκηνικού χώρου από το Δημήτρη Νεοκλέους με το άνοιγμα προς τα κάτω απ' τη γη.

Οι ηθοποιοί έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν άλλου είδους υποκριτική απ' ό,τι στις προηγούμενες παραγωγές του θεάτρου. Η λυρική και η επιμονή στο λόγο που χαρακτήριζε την παράσταση του «Συνηθισμένου θαύματος» δεν επέτρεπαν στους Μάριο Χ' Βασιλείου, Φώτη Γεωργιάδη, Νάτια Χαραλάμπους, Άννα Σκορδή και το Δημήτρη Δέλτα να δοκιμαστούν στην κωμική πλαστικότητα και στην τεχνική του γρήγορου συντονισμένου διαλόγου και κίνησης, όπως το κάνουν σ' αυτή την παράσταση.